

TVK:n oikeustapauskommentari 29.1.2025

Vakuutusosoikeus

Diaarinumero 3196:2022 (L)

Antopäivä 8.10.2024

Ulkopuolisen auttaminen ei ollut matkanteolle tavanomaista toimintaa tai muutoinkaan korvattava olosuhde

Tiivistelmä

Kotihoidon työntekijä oli loukannut itsensä tapaturmaisesti matkalla asiakkaan luo auttaessaan ulkopuolista vanhusta. Matkanteossa oli kyse työtehtävästä johtuvasta matkustamisesta, joka rinnastetaan työntekoon (työtapaturma- ja ammattitautilain, jäljempänä myös TyTAL, 21.2 §). Vakuutusosoikeus kuitenkin katsoi, ettei ulkopuolisen auttaminen ollut matkantekoon tavanomaisesti liittyvää vaan poikkeuksellista toimintaa. Näin ollen tapaturma ei ollut sattunut TyTAL 21.2 §:n mukaisessa korvattavassa olosuhteessa. Kyseessä ei ollut myöskään muutoin TyTAL:n perusteella korvattava olosuhde.

Vakuutusosoikeuden ratkaisu

Kotihoidossa työskentelevä A oli ollut kävelemässä autoltaan asiakkaan luokse kerrostaloon. Kyseisen kerrostalon portilla A oli auttanut samaan kerrostaloon matkalla ollutta kaatunutta vanhusta nousemaan ylös. Kun A oli taluttanut vanhusta toisen henkilön kanssa kerrostalon alaovelle, vanhus oli yhtäkkiä lyyhistynyt, missä yhteydessä A:n polvi oli vahingoittunut. Vakuutusosoikeus katsoi, että A:n kävelemisessä autolta asiakkaan luokse kerrostaloon on ollut kyse työtehtävästä johtuvasta matkustamisesta ja että tällaisen matkustamisen yhteydessä sattunutta tapaturmaa pidetään korvattavana työssä sattuneena tapaturmana.

Vakuutusosoikeus katsoi, että matkan varrelle sattuneen ulkopuolisen henkilön auttaminen ei kuitenkaan ollut sellaista matkantekoon tavanomaisesti liittyvää toimintaa, joka kuuluu korvattavuuden piiriin, vaan kyse on ollut matkantekoon nähden poikkeuksellisesta toiminnasta. Koska vahinkotapahtuma ei ollut sattunut työtehtävästä johtuvan matkustamisen yhteydessä, vahinkotapahtumaa ei voitu korvata työtapaturma- ja ammattitautilain 21 §:ssä tarkoitettuna työssä sattuneena tapaturmana. Vahinkotapahtuma ei ollut sattunut muissakaan työtapaturma- ja ammattitautilaissa tarkoitetuissa korvaukseen oikeuttavissa olosuhteissa, joten A ei ollut oikeutettu kyseisen lain mukaiseen korvaukseen.

Äänestysratkaisu (4–1).

Lainkohdat

Työtapaturma- ja ammattitautilaki 21 § 2 mom.

TVK:n kommentaari

Asiassa oli kyse siitä, voitiinko ulkopuolisen auttamisen yhteydessä sattunutta tapaturmaa korvata TyTAL 21.2 §:n mukaisessa olosuhteessa, työtehtävästä johtuen matkustettaessa, sattuneena. Olennaista oli se, oliko ulkopuolisen auttamisessa kyse matkantekoon tavanomaisesti liittyvästä toiminnasta. Ratkaisulla voi olla heijastevaikutuksia myös TyTAL 23 §:n kohdan 1 mukaisen työmatkan korvaussuojaan.

TyTAL 21.2 §:n mukaan työntekoon rinnastetaan myös työtehtävästä johtuva matkustaminen. TyTAL 23 §:n kohdassa 1 tarkoitettu työmatka kattaa vain asunnon ja työpaikan välisen matkan. TyTAL 21.2 §:n kautta työntekijällä on korvaussuoja myös tämän matkustaessa työtehtävistään johtuen esimerkiksi työpaikan ja työkohteen tai asiakkaiden välillä. Korvaussuoja kattaa työtehtävien tekemiseksi välttämättömän matkustamisen (ks. HE 277/2014 vp, s. 76). VakO:n ratkaisuselosteesta ei käy ilmi, mistä työntekijä oli tulossa, mutta

matkassa asiakkaan luo on ollut kyse TyTAL 21.2 §:n mukaisesta työtehtävästä johtuvasta matkustamisesta.

TyTAL 21.2 §:n mukainen korvaussuoja ei kuitenkaan kata kaikkea työtehtävästä johtuen matkustettaessa tapahtuvaa toimintaa. Säännöksen esitöiden mukaan korvattavan tapaturman tulee sattua matkustettaessa, ja matkustamiseen kuuluu matkantekoon tavanomaisesti liittyvä toiminta. Esimerkkinä esitöissä mainitaan matkantekoon liittyvät pysähdykset kulkuneuvon vaihtoa varten. (Ks. HE 277/2014 vp, s. 77) Esitöiden perusteella korvaussuojan ulkopuolelle on siis haluttu rajata sinänsä matkanteon aikana mutta matkantekoon nähden poikkeuksellisissa toiminnassa sattuvat tapaturmat.

Vakuutusosoikeudessa käsitellyssä tapauksessa tapaturma oli sattunut vakuutetun auttaessa ulkopuolista vanhusta. Vakuutusosoikeus katsoi, ettei kyse ollut TyTAL 21.2 §:n korvaussuojan piiriin kuuluvasta tapaturmasta. Tapaturma jäi korvaussuojan ulkopuolelle siksi, ettei ulkopuolisen auttamisen katsottu tavanomaisesti liittyvän matkantekoon, vaan olevan siihen nähden poikkeuksellista toimintaa. Ratkaisuselosteesta ei käy ilmi, onko tapauksessa arvioitu vakuutetun mahdollista muuhun sääntelyyn perustuvaa veloitetta auttaa vanhusta. Vakuutusosoikeus on joka tapauksessa katsonut ratkaisevaksi toiminnan tavanomaisuuden suhteessa matkantekoon, mikä on perusteltavissa säännöksen esitöillä.

Ratkaisulla voi olla heijastevaikutuksia myös TyTAL 23 §:n kohdan 1 mukaisen työmatkan korvaussuojaa koskeviin tapauksiin, koska myös työmatkalla korvaussuojan piiriin kuuluu vain matkantekoon tavanomaisesti liittyvä toiminta (TyTAL 23 §:n ensimmäinen virke, ks. myös HE 277/2014 vp, s. 80).

Ratkaisuselosteen mukaan vahinkotapahtuman ei katsottu sattuneen muissakaan työtapaturma- ja ammattitautilaissa tarkoitetuissa korvaukseen oikeuttavissa olosuhteissa. Mitä ilmeisimmin ulkopuolisen auttamisessa ei siis katsottu olevan kyse myöskään

vakuutetun työtehtäviin kuuluneesta, TyTAL 21.1 §:n mukaisesta työstä, vaikka kyse on ollut hoitoalalla työskentelevästä henkilöstä.

Koska TyTAL 21.2 §:n mukainen työtehtävästä johtuva matkustaminen rinnastetaan työntekoon, sovelletaan siihen myös TyTAL 22 §:n mukaista alueperiaatetta (ks. HE 277/2014 vp, s. 76). Työtehtävästä johtuvan matkustamisen aikana vakuutetulla on siis myös TyTAL 22 §:n mukainen korvaussuoja, joka kattaa työntekopaikan alueella tavanomaisen toiminnan. Koska tapaturman ei katsottu sattuneen muissakaan TyTAL:n mukaan korvattavissa olosuhteissa, on VakO ilmeisesti katsonut, ettei ulkopuolisen auttaminen ole ollut myöskään työntekopaikan alueella tavanomaista toimintaa (TyTAL 22 §).

Ratkaisuselosteessa ei kuitenkaan avata tarkemmin sitä, miltä osin muiden TyTAL:n mukaan korvattavien olosuhteiden käsillä oloa on arvioitu, minkä lisäksi ratkaisuselosteessa viitataan sovellettujen säännösten osalta vain TyTAL 21.2 §:ään. Jää siis epäselväksi, millaisia johtopäätöksiä ratkaisusta voidaan esimerkiksi TyTAL 22 §:n soveltamisen osalta tehdä. Selvää kuitenkin on, ettei ulkopuolisen auttamisen ole katsottu olevan matkantekoon tavanomaisesti liittyvää toimintaa.

Vaikka ulkopuolisen auttaminen ei tulisikaan korvattavaksi TyTAL:n perusteella, voi tällaisessa toiminnassa loukkaantuneella henkilöllä olla joissain tapauksissa oikeus TyTAL:n mukaisia korvauksia vastaaviin, valtion varoista suoritettaviin korvauksiin pelastuslain (379/2011) 103 §:n perusteella.

Asiasanat

matkanteko, matkustaminen, tavanomainen toiminta, auttaminen

Tämä dokumentti on julkaistu TVK:n Työtaturmatieto -palvelussa (tyotaturmatieto.fi)